

Sprawozdanie merytoryczne z działań Ośrodka Działań Ekologicznych "Źródła" w roku 2006

1. Nazwa, adres, dane dotyczące członków zarządu i celów statutowych organizacji

Stowarzyszenie Ośrodek Działań Ekologicznych "Źródła" z siedzibą w Łodzi przy ul. Więckowskiego 33 pok. 310, założone w dn. 27 lutego 1997, wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000118574 w dn. 27 czerwca 2002 r. Stowarzyszenie posiada status "organizacji pożytku publicznego" (OPP).

Numer REGON: 471564315, numer NIP 725-14-95-936

Dane dotyczące członków Zarządu:

1. Małgorzata Świderek, prezes
zamieszkała w Łodzi przy ul. Zielonej 25a m.11
2. Piotr Gaszyński, wiceprezes
zamieszkały w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 204/210 m. 125
3. Karolina Baranowska, członkini zarządu
zamieszkała w Łodzi przy ul. Kossaka 7 m.35

Cele statutowe stowarzyszenia:

- a) pobudzanie świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- b) promocja i popieranie kultury ekologicznej,
- c) humanitarna ochrona zwierząt,
- d) działanie na rzecz ochrony fauny i flory,
- e) ochrona naturalnych siedlisk roślin i zwierząt,
- f) zapobieganie degradacji środowiska,
- g) wszechstronne propagowanie informacji, metod i technik w zakresie działalności przeciwko uzależnieniom,
- h) działania na rzecz pokoju, praw człowieka i pacyfizmu,
- i) propagowanie zdrowego stylu życia,
- j) ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- k) ochrona konsumentów oraz popularyzacja ich praw,
- l) działalność na rzecz rozwoju regionalnego i rozwoju obszarów wiejskich,
- m) kształtowanie postaw postępowania i działalności zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

2. Zasady, formy i zakres działalności statutowej

Działalność statutowa prowadzona jest poprzez:

- a) prowadzenie ośrodka edukacji i kultury ekologicznej dla młodzieży,
- b) prowadzenie edukacji ekologicznej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz nauczycieli,
- c) organizowanie spotkań, targów, kongresów, seminariów i konferencji,
- d) organizowanie konkursów, wystaw, festiwali
- e) organizowanie wycieczek, zielonych szkół, obozów letnich i zimowych,
- f) prowadzenie i wspieranie działalności wydawniczej, w tym wydawanie książek i czasopism o tematyce związanej z celami statutowymi,
- g) rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych oraz innych związanych z promocją i wspieraniem celów statutowych,
- h) współpraca z organami władzy publicznej, samorządami, środkami masowego przekazu oraz podmiotami gospodarczymi, a także inicjowanie partnerstwa międzysektorowego,
- i) współpraca z organizacjami, instytucjami i osobami w kraju i za granicą
- j) występowanie z wnioskami i opiniami do właściwych władz i urzędów oraz sądów w sprawach dotyczących celów statutowych,
- k) propagowanie informacji o możliwościach prawnego przeciwdziałania pojawiającym się zagrożeniom ekologicznym,
- l) inne działania realizujące cele statutowe.

Działania te mogą być prowadzone w formie nieodpłatnej lub w formie odpłatnej działalności pożytku publicznego.

W roku 2006 działalność statutowa realizowana była w szczególności poprzez następujące wyodrębnione działania (projekty):

1. Łódzka Edukacja Ekologiczna - Ośrodek Edukacji i Kultury Ekologicznej
2. Edukacja ekologiczna w Warszawie
3. Góra Śmieci Rośnie – edukacja ekologiczna w Józefowie

4. Bardzo Zielone Szkoły
5. Parki i ogrody oczami młodzieży
6. Czy ja dbam o środowisko? - ogólnopolski projekt realizowany przez Agro-Group
7. Co młody konsument wiedzieć powinien? - ogólnopolska kampania edukacyjna realizowana przez Polską Zieloną Sieć
8. Promocja dobrych praktyk wykorzystywania funduszy unijnych - projekt realizowany przez Polską Zieloną Sieć

3. Informacja o prowadzonej działalności gospodarczej

Zgodnie z wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą w następujących przedmiotach: opieka całkowita dla dzieci i młodzieży, pozostała opieka wychowawcza i społeczna bez zakwaterowania, sprzedaż detaliczna pozostałych towarów na straganach i targowiskach, doradztwo w zakresie sprzętu komputerowego, prace badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk biologicznych i środowiska naturalnego, badania i analizy techniczne, działalność zmierzająca do wydania i sprzedaży książek, nagrań muzycznych, fotografii itp., działalność agencji informacyjnych, działalność bibliotek innych niż publiczne, działalność ogrodów botanicznych i zoologicznych oraz naturalnych obszarów i obiektów chronionej przyrody, artystyczna i literacka działalność twórcza, gdzie indziej nie sklasyfikowana, wydawanie gazet łącznie z gazetami ogłoszeniowymi i reklamowymi, pozostała działalność wydawnicza, skład komputerowy tekstu i obrazu. Do dnia dzisiejszego **działalność gospodarcza nie została podjęta** przez stowarzyszenie.

4. Przychody w roku 2006:

Przychody z odpłatnej działalności pożytku publicznego	55.016,00 zł
Przychody z nieodpłatnej działalności pożytku publicznego	179.407,72 zł
w tym:	
• darowizny	32.903,50 zł
• dotacje	143.832,92 zł
• przychody z wpłat 1% podatku	2.671,30 zł

5. Poniesione w roku 2006 koszty:

a) na realizację celów statutowych	186.059,06 zł
b) na administrację	12.854,99 zł
c) na działalność gospodarczą	0,00 zł
d) pozostałe koszty	216,72 zł

6. Wynagrodzenia pracowników:

liczba osób zatrudnionych w organizacji

Według stanu na dzień 1 stycznia 2006 r. stowarzyszenie zatrudniało 3 pracowników. Według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. stowarzyszenie zatrudniało 4 pracowników.

a) łączna kwota wynagrodzeń wypłaconych przez stowarzyszenie 67.083,67 zł

b) wysokość wynagrodzeń wypłaconych łącznie członkom zarządu i innych organów stowarzyszenia

Stowarzyszenie nie wypłaca żadnych wynagrodzeń członkom swoich organów. Wśród osób zatrudnionych do wykonania konkretnych zadań (nie związanych z kierowaniem organizacją, która to praca wykonywana jest społecznie) znajdowały się również osoby pełniące funkcję w Zarządzie stowarzyszenia i otrzymały one łącznie w roku 2006 wynagrodzenie w wysokości:

Małgorzata Świderek	8.860,74 zł
Karolina Baranowska	10.937,03 zł

Członkowie Komisji Rewizyjnej nie otrzymywali żadnych wynagrodzeń, gdyż zabrania tego statut oraz ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

7. Majątek stowarzyszenia:

a) udzielone przez stowarzyszenie pożyczki pieniężne

Stowarzyszenie nie udzielało w 2006 roku żadnych pożyczek pieniężnych.

b) kwoty ulokowane na rachunkach bankowych

Według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. Stowarzyszenie posiadało:

- na dwóch rachunkach w Banku Spółdzielczym w Aleksandrowie Łódzkim łącznie 1.067,55 zł
- na siedmiu rachunkach w BRE Banku SA w Łodzi łącznie 23.597,00 zł

c) wartość nabytych obligacji oraz udziałów w spółkach

Stowarzyszenie nie posiada obligacji ani akcji w spółkach prawa handlowego.

d) nabyte nieruchomości

Stowarzyszenie nie posiada żadnych nieruchomości.

e) nabyte pozostałe środki trwałe

W roku 2006 stowarzyszenie nie nabywało żadnych środków trwałych.

f) wartość aktywów i zobowiązań

Szczegółowe informacje w sprawozdaniu finansowym stanowiącym załącznik II.

8. Działalność zlecona przez podmioty państwowe i samorządowe

W roku 2006 stowarzyszenie podpisało dwie umowy z.

- umowa z Ministerstwem Spraw Społecznych w ramach Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na realizację zadań publicznych zgodnie z przepisami o działalności pożytku publicznego, umowa nr 86 z dnia 29.08.2006 – dotacja w wysokości 45.000,00 zł (w roku 2006) na przeprowadzenie zadania pt. "Parki i ogrody oczami młodzieży"
- umowa z Funduszem Współpracy - Program Phare 2003 "Organizacje pozarządowe na rzecz zrównoważonego rozwoju" Komponent: "Wsparcie finansowe dla tworzenia funkcji kontrolnych i rozbudzania świadomości w obszarze zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska", umowa nr PL2003/004-379.01.01.03 – dotacja w wysokości 23.344,62 € na przeprowadzenie zadania pt. "Parki i ogrody oczami młodzieży"
- umowa z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - dotacja w wysokości 49.900,00 zł na przeprowadzenie zadania pt. „Rozwój działalności stowarzyszenia poprzez zwiększenie efektywności organizacji wyjazdowej edukacji ekologicznej w formie zielonych szkół oraz rozwój struktur terenowych na terenie Warszawy”

9. Informacja o rozliczeniach z tytułu ciążących zobowiązań podatkowych oraz w sprawie składanych deklaracji podatkowych.

Stowarzyszenie nie posiada zaległości z tytułu zobowiązań podatkowych. Zaliczki od podatku dochodowego od osób fizycznych pobierane przy wypłacaniu wynagrodzeń są regularnie odprowadzane na konto Urzędu Skarbowego Łódź-Polesie. Stowarzyszenie składa comiesięczne deklaracje PIT-4, natomiast deklaracja CIT składana jest raz do roku.

Załącznik nr I

1. ŁÓDZKA EDUKACJA EKOLOGICZNA (Ośrodek Edukacji i Kultury Ekologicznej)

- Cele:** uatrakcyjnienie oferty edukacji pozaszkolnej dla uczniów łódzkich szkół, aktywizacja uczniów i grona pedagogicznego, zachęcenie do samodzielnych inicjatyw i realizowania własnych pomysłów dotyczących ekologii, zdrowego stylu życia oraz rozwoju demokracji lokalnej.
- Adresaci:** uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, nauczyciele
- Zasięg:** aglomeracja łódzka
- Terminy:** projekt prowadzony jest od 1997 roku, nie planujemy zakończenia projektu
- Opis:** projekt obejmuje różnorodne działania skierowane do dzieci i młodzieży oraz nauczycieli mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej:

warsztaty ekologiczne w szkole

Dwu- i czterogodzinne warsztaty ekologiczne prowadzone przez pracowników Ośrodka. Dysponujemy zestawem 18 różnych dwugodzinnych warsztatów koncentrujących się wokół takich tematów jak: mała ekologia, ochrona humanitarna zwierząt, ochrona dzikiej przyrody, zdrowy styl życia), prowadzonych metodami aktywizującymi, z wykorzystaniem technik twórczego myślenia, zawierających zabawy plastyczne, parateatralne, zabawy ruchowe, dyskusje, pokazy filmów.

Wynik: W 2006 roku przeprowadzonych zostało 126 warsztatów ekologicznych w szkole, w których wzięło udział łącznie około 3150 osób.

warsztaty ekologiczne i przyrodnicze w terenie

Od 5 lat ODE Źródła organizuje zajęcia terenowe w łódzkich parkach i lasach. Zajęcia w terenie nie tylko urozmaicą szkolną codzienność i pozwolą побыć na łonie natury, ale przede wszystkim uzupełnią realizację ekologicznej i regionalnej ścieżki międzyprzedmiotowej. Zajęcia prowadzone są metodami aktywizującymi, przy dużym udziale zajęć ruchowych i wykorzystaniu kart pracy. Dysponujemy zestawem 13 różnych spacerów.

Wynik: W 2006 roku przeprowadzonych zostało 8 warsztatów terenowych, w których wzięło udział łącznie około 250 osób.

warsztaty edukacji regionalnej

Kultura ludowa i dawne tradycje to seria warsztatów dzięki którym uczniowie mają okazję poznać i zrozumieć często zapomniane zwyczaje swoich przodków. Zapoznają się z symboliką poszczególnych elementów dawnych świąt i obrzędów oraz odkrywają zawarte w nich sensy i znaczenia. Dowiadują się też jaki jest rodowód obecnych zwyczajów świątecznych i jak bardzo różnią się one od tych dawnych. Warsztaty są doskonałym uzupełnieniem międzyprzedmiotowych ścieżek: regionalnej, ekologicznej, prozdrowotnej. Zajęcia prowadzone są metodami aktywizującymi grupę, obejmują wiele tradycyjnych zabaw, zajęć ruchowych i plastycznych. Dysponujemy zestawem 6 różnych zajęć o tej tematyce.

Wynik: W 2006 roku przeprowadzonych zostało 5 warsztatów edukacji regionalnej, w których wzięło udział łącznie około 120 osób.

warsztaty edukacji obywatelskiej

ODE "Źródła", Fundacja Edukacji Ekologicznej i Rozwoju oraz Lokalna Grupa Obywatelska współpracująca z programem Przeciw Korupcji Fundacji im. Stefana Batorego zapraszają na prowadzone od 2003 roku warsztaty edukacji obywatelskiej. Opieramy się na scenariuszach własnych, korzystamy również z materiałów Centrum Edukacji Obywatelskiej. Warsztaty edukacji obywatelskiej łączą wiedzę filozoficzną, prawniczą i socjologiczną. Mają na celu, poprzez aktywizujące metody pracy, przekazać uczniom i przeciwyczyć z nimi umiejętności niezbędne obywatelom w państwie demokratycznym, tak by potrafili rozwiązywać praktyczne problemy, związane z udziałem w życiu publicznym. Celem warsztatów jest także rozwijanie umiejętności autorefleksji, rozważnego i racjonalnego określania swoich postaw wobec aktualnych zagadnień politycznych i społecznych. Zachęca do angażowania się w sprawy publiczne, przypominając jak ważne i potrzebne jest działanie pro publico bono. Sprzyja kształtowaniu się poczucia odpowiedzialności za losy swojej społeczności, Polski, a nawet całego świata.

Warsztaty zgodne są z zagadnieniami zawartymi w podstawie programowej MENiS z dn. 26 lutego 2002 r., wzięliśmy również pod uwagę propozycje nowych zapisów zaprezentowane przez MENiS - uzupełniające kwestie zasad etycznych w działalności publicznej oraz zagadnienia związane z normami i wartościami demokratycznymi o nowe treści "edukacji antykorupcyjnej".

Wynik: W 2006 roku nie przeprowadzono warsztatów edukacji obywatelskiej.

warsztaty specjalne

Zajęcia przeznaczone dla wszystkich typów szkół, obejmują one stale prowadzone zajęcia pt.: "Powrót papieru czyli użyteczna makulatura", "Torba w kwiatki" oraz "Przyrodnicze obrazy" a także zajęcia sezonowe prowadzone zgodnie z kalendarzem świąt i imprez o tematyce ekologicznej

Warsztaty są doskonałym uzupełnieniem międzyprzedmiotowych ścieżek: regionalnej, ekologicznej, prozdrowotnej. Zajęcia prowadzone są metodami aktywizującymi grupę, obejmują wiele tradycyjnych zabaw, zajęć ruchowych i plastycznych.

Wynik: W 2006 roku przeprowadzonych zostało 12 warsztatów specjalnych, w których wzięło udział łącznie około 300 osób.

zielone dni za miastem

Wycieczki jednodniowe z programem ekologicznym prowadzone są przez ODE Źródła od 2004 roku. W programie Zielonych Dni Za Miastem jest zwiedzanie i obserwacje miejsc przyrodniczo cennych w województwie łódzkim, a dodatkowo odbędą się terenowe zajęcia przyrodniczo-ekologiczne. Podczas całej wycieczki realizowany jest program edukacyjny. Trasa wycieczki ułożona jest specjalnie pod kątem realizacji zajęć edukacyjnych. Tematy warsztatów ustalane są z wychowawcą klasy. Oferujemy trzy kierunki wycieczek: Tropem żubra (Spalski Park Krajobrazowy), Wielki błękit (Sulejowski Park Krajobrazowy) oraz Pagórki i parowy (Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich).

Wynik: W 2006 roku nie organizowano zielonych dni za miastem.

dypłom "Młodego Ekologa"

Corocznie kilka tysięcy uczniów korzysta z oferty edukacyjnej Ośrodka, a klasy które przejdą cykl pięciu różnych warsztatów otrzymują dyplom "Młodego Ekologa". Ośrodek Działań Ekologicznych "Źródła" od 1999 roku przyznaje "Dyplom Młodego Ekologa" najaktywniejszym klasom i uczniom, jest on świadectwem zaangażowania w ochronę przyrody. Dotychczas dyplom otrzymało ponad 3500 uczniów z ponad 130 klas, są wśród nich głównie młodzież łódzianie - uczestnicy warsztatów ekologicznych, uczniowie klas współpracujących ze "Źródłami", ale dyplom otrzymało również wielu uczniów z najodleglejszych zakątków Polski, są to uczestnicy "Bardzo Zielonych Szkół" - wycieczek z intensywnym programem ekologicznym.

Wynik: W 2006 roku uczniowie 22 klas otrzymali dyplom "Młodego Ekologa" łącznie około 500 uczniów.

biblioteka ekologiczna

Ośrodek od kilku lat gromadzi zbiór książek, czasopism, filmów związanych z ochroną środowiska. Posiadamy bogate zbiory publikacji z zakresu edukacji ekologicznej, prawa, ekonomii, organizacji i instytucji ochrony środowiska, ochrony przyrody, praw zwierząt, ochrony konserwatorskiej, zdrowego żywienia, etyki; a także albumy, raporty o stanie środowiska, atlasy oraz prasę ekologiczną. W roku 2006 biblioteka została skatalogowana, z komputerowego katalogu można skorzystać na miejscu, planujemy również udostępnienie katalogu na stronie internetowej Ośrodka.

Wynik: nie prowadzimy statystyk dotyczących biblioteki.

szkolenia dla nauczycieli

Ośrodek organizuje szkolenia dla nauczycieli z zakresu edukacji ekologicznej, prozdrowotnej i regionalnej według swoich programów a także w ramach projektów edukacyjnych realizowanych we współpracy z innymi organizacjami, a także przygotowujemy szkolenia na zamówienie. Oprócz kompleksowych warsztatów prowadzone też były sporadycznie kilkugodzinne szkolenia dla rad pedagogicznych przedszkoli i szkół, "ekowywiadówki" dla rodziców. Ponadto prowadzimy punkt konsultacyjny dla nauczycieli.

Wynik: w 2006 roku pracownicy dydaktyczni Ośrodka zorganizowali i przeprowadzili następujące szkolenia:

- trzy 5-cio godzinne szkolenia w ramach projektu "Czy ja dbam o środowisko?" realizowanego we współpracy ze Stowarzyszeniem na rzecz Ekorozwoju Agro-Group oraz Fundacją Edukacji Ekologicznej i Rozwoju
- pięć 10-godzinnych szkoleń w ramach projektu "Parki i ogrody oczami młodzieży"

opracowywanie materiałów dydaktycznych

Nasze programy edukacyjne i pojedyncze scenariusze są opracowane w taki sposób, aby wpasowywały się w podstawy programowe opracowane przez MENiS w 2002 r., ułatwiają prowadzenie zajęć w ramach zajęć przyrody, biologii, geografii, WOS a przed wszystkim ścieżek międzyprzedmiotowych: ekologicznej, regionalnej i prozdrowotnej. Poza opracowywaniem własnych programów i pojedynczych scenariuszy pomagamy w opracowywaniu programów autorskich oraz opiniujemy programy. Współpracujemy z Wojewódzkim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Łodzi.

W roku 2006 opracowano:

- 9 scenariuszy zajęć w ramach projektu "Czy ja dbam o środowisko? w roku 2006/2007"
- 5 scenariuszy zajęć z zakresu gospodarki odpadowej na potrzeby projektu „Góra śmieci rośnie” realizowanego w gminie Józefów
- 1 program edukacji ekologicznej na potrzeby dwunastodniowej Bardzo Zielonej Szkoły w miejscowości Jastrzębia Góra
- trzy prezentacje multimedialne nt. parków Łodzi i woj. łódzkiego
- „Parki i ogrody oczami młodzieży. Poradnik szkolnego koordynatora projektu.”

wydawnictwa

Ośrodek od początku swego istnienia prowadzi działalność wydawniczą, znaczące pozycje wydane w ubiegłych latach to: B. Stawicka, S. Ruciński "Ekologia mieszcucha", B. Stawicka, G. Świderek oraz "Ekologia mieszcucha po raz drugi", G. Świderek, K. Krakowska "Spacery po zielonej Łodzi", G. Świderek (red.) "Parki i ogrody woj. łódzkiego"

Wynik: W 2006 roku wydane zostały następujące publikacje

- G. Świderek (red.) "Parki i ogrody woj. podlaskiego"
- G. Świderek (red.) "Parki i ogrody woj. mazowieckiego"
- G. Świderek (red.) "Parki i ogrody woj. opolskiego"
- G. Świderek (red.) "Parki i ogrody woj. kujawsko-pomorskiego"
- G. Świderek (red.) "Parki i ogrody woj. świętokrzyskiego"
- G. Świderek „Parki i ogrody oczami młodzieży. Poradnik szkolnego koordynatora projektu.”

Inne działania

Wspieranie działań proekologicznych na terenie szkoły. Wspólne z gronem pedagogicznym z danej szkoły przygotowywanie działań ekologicznych przy współudziale uczniów: konkursów, wystaw, przedstawień związanych np. z Dniem Ziemi, Tygodniem Zwierząt itp., udział w jury konkursów międzyszkolnych.

2. EDUKACJA EKOLOGICZNA W WARSZAWIE

- Cele:** uatrakcyjnienie oferty edukacji pozaszkolnej dla uczniów szkół z terenu aglomeracji warszawskiej, aktywizacja uczniów i grona pedagogicznego, kształtowanie postawy świadomego, zrównoważonego konsumenta zachęcenie do samodzielnych inicjatyw i realizowania własnych pomysłów dotyczących ekologii, zdrowego stylu życia oraz rozwoju demokracji lokalnej, , nawiązanie trwałej współpracy ze szkołami i innymi instytucjami oświatowymi oraz ich wsparcie w realizacji zadań z zakresu edukacji ekologicznej.
- Adresaci:** uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów, nauczyciele.
- Zasięg:** aglomeracja warszawska.
- Terminy:** projekt prowadzony jest w woj. mazowieckim od listopada 2005 roku, nie planujemy zakończenia projektu.
- Opis:** projekt obejmuje różnorodne działania z zakresu edukacji ekologicznej skierowane do dzieci i młodzieży oraz nauczycieli. Z uwagi na miejski charakter obszaru działania, edukacja skupia się głównie na zagadnieniach zrównoważonej konsumpcji. W ramach pracy Ośrodka w Warszawie prowadzono warsztaty w szkole i w terenie: dla przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych. Warsztaty skupiają się na tematyce ekologicznej i konsumenckiej i prowadzone są stale. Działanie to obejmuje opracowywanie scenariuszy zajęć i potrzebnych do ich realizacji materiałów (karty pracy, mapy, inne pomoce), przygotowanie oferty warsztatowej oraz prowadzenie zajęć z uczniami.
- Wyniki:** w roku 2006 w Warszawie stowarzyszenie poprowadziło łącznie ok. 110 warsztatów, w których udział wzięło łącznie ok. 2000 uczniów. W warsztatach wzięli udział uczniowie ok. 50 szkół. Opracowano 6 autorskich scenariuszy zajęć.

3. GÓRA ŚMIECI ROŚNIE

- Cele:** promocja i zwiększenie efektywności selektywnej zbiórki surowców wtórnych organizowanej przez Urząd Miasta Józefów
- Adresaci:** mieszkańców gminy Józefów k. Otwocka
- Zasięg:** gminy Józefów
- Terminy:** grudzień 2006 - listopad 2007
- Opis:** akcja edukacyjna skierowana do mieszkańców gminy Józefów k. Otwocka, realizowana we współpracy z Wydziałem Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta w Józefowie. W ramach tej akcji Ośrodek opracował cykl warsztatów, obejmujący 5 scenariuszy zajęć i zrealizował pierwszą turę warsztatów we wszystkich józefowskich szkołach. Akcja ta obejmuje także artykuły nt. problemów gospodarki odpadowej w lokalnym piśmie samorządowym. Akcja obejmie cykl 4 warsztatów (kolejne 100 dwugodzinnych warsztatów) oraz 7 artykułów w lokalnej prasie.
- Wyniki:** W 2006 roku opracowano 5 scenariuszy zajęć z zakresu gospodarki odpadowej, poprowadzono 40 dwugodzinnych warsztatów, w których udział wzięło ok. 1000 uczniów, zredagowano i opublikowano 1 artykuł prasowy.

4. BARDZO ZIELONE SZKOŁY

- Cele:** urozmaicenie i wzmocnienie formalnej (szkolnej) edukacji ekologicznej, prezentacja zachowań prośrodowiskowych, budzenie świadomości ekologicznej
- Adresaci:** uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów
- Zasięg:** ogólnopolski
- Terminy:** rozpoczęcie 2001 r., projekt wieloletni, nie planujemy zakończenia projektu
- Opis:** Wychodząc z założenia iż ważną częścią edukacji ekologicznej, zwłaszcza dla młodzieży z miasta jest bezpośredni kontakt z przyrodą Ośrodek Działań Ekologicznych "Źródła" od 2002 roku zajmuje się organizacją kilkudniowych wycieczek z intensywnym programem ekologicznym. Dla

podkreślenia wysokiej jakości merytorycznej takich wyjazdów, nazywamy je "Bardzo Zielonymi Szkołami". "Bardzo zielone szkoły" są odpowiedzią na coraz częstsza dewaluację terminu "zielona szkoła", która sprowadza się jedynie do wyjazdu połączonego ze zwiedzaniem pobliskiego zabytku i ogniska. W programie naszych wycieczek zawarliśmy zapoznanie uczestników z wartościami przyrodniczymi i kulturowymi okolicy oraz zagrożeniami dla danego terenu, wycieczki do rezerwatów, zajęcia warsztatowe w terenie, zabawy integracyjne, spotkania z pracownikami parku, przyrodnikami, leśnikami, wieczorne pokazy slajdów. Uczniowie zdobywają zarówno wiedzę przyrodniczą; zapoznają się z gatunkami roślin i zwierząt, rodzajami siedlisk, poznają gatunki chronione; jak i wiadomości o historii i kulturze regionu, zabytkach i życiu lokalnych społeczności. W trakcie wycieczki zapewniamy uczniom szeroki wachlarz zagadnień i technik zajęć. Chcemy zaciekawiać i zainspirować dzieci i młodzież do szukania wiedzy w kontaktach z przyrodą i ludźmi. Preferujemy naukę poprzez zabawę i aktywne uczestnictwo w warsztatach. Proponowane przez nas zajęcia dopasowane są do zagadnień ścieżek międzyprzedmiotowych: ekologicznej, zdrowotnej, edukacji medialnej i edukacji regionalnej. Wycieczki odbywają się w 6 miejscowościach, na bieżąco dodawane są nowe miejsca do oferty.

Wyniki: W roku 2006 zorganizowaliśmy Bardzo Zielone Szkoły dla uczniów 12 klas szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich, łącznie w pięciodniowych zajęciach ekologiczno-przyrodniczych udział wzięło około 300 uczniów z różnych zakątków Polski.

5. PARKI I OGRODY OZCZAMI MŁODZIEŻY

Cele: zaangażowanie uczniów w działania na rzecz najbliższego środowiska przyrodniczego oraz promocję swojego regionu, budowanie więzi emocjonalnej z regionem, poszerzenie wiedzy o jego historii oraz wartościach przyrodniczych i kulturowych, wyzwolenie wśród młodzieży poczucia odpowiedzialności za najbliższe otoczenie i wzrost świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży, a także społeczności lokalnych dzięki upowszechnieniu wiedzy o parkach

Adresaci: uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych z terenu woj. łódzkiego

Zasięg: woj. opolskie, podlaskie, kujawsko-pomorskie, mazowieckie, świętokrzyskie

Terminy: rozpoczęcie styczeń 2006 r., projekt w toku

Opis: Projekt jest kontynuacją projektu "Spacery po zielonej Łodzi" oraz „Parki i ogrody woj. łódzkiego”. Jesteśmy przekonani, iż zieleń w mieście pełni bardzo ważną rolę i podejmujemy starania, aby przybliżyć mieszkańcom miast zarówno historię jak i przyrodę parków miejskich oraz zachęcić ich do spędzania w parkach wolnego czasu.

W 2006 roku działania rozszerzono na inne miasta województwa łódzkiego. Projekt "Parki i ogrody oczami młodzieży" poczynnie jak wcześniej „Parki i ogrody woj. łódzkiego” zakładała opracowanie przez grupy uczniowskie (klasy, koła ekologiczne) przewodnika po parku we własnej miejscowości, obejmującego historię parku, charakterystykę przyrodniczą, a także dodatkowo dokumentację ikonograficzną. W tym celu zostały opracowane materiały: wytyczne do opisu parku, scenariusze zajęć ułatwiające zainicjowanie projektu, zmotywowanie uczniów do podjęcia działań oraz przekazania podstawowej wiedzy koniecznej do realizacji projektu, oraz przeprowadzono jednodniowe szkolenie dla nauczycieli - szkolnych koordynatorów projektu. Opracowane przez uczniów przewodniki po lokalnym parku złożyły się na publikację książkowe, które otrzymali nauczyciele, szkoły oraz urzędy z miejscowości biorących udział w projekcie. Od 2004 roku Ośrodek prowadzi stronę internetową poświęconą parkom www.parki.org, pierwotnie tylko parkom Łodzi, a następnie parkom woj. łódzkiego, województw objętych projektem, obecnie strona została poszerzona o kolejne 4 województwa (łącznie 10 województw)

Projekt finansowany ze środków Funduszu Inicjatyw Obywatelskich oraz środków UE w ramach programu Phare 2003 Komponent 3.

Wyniki: Opracowane przez uczniów opisy parków oraz wyznaczone przez nich ścieżki dydaktyczno-spacerowe po parkach. Publikacje książkowe: „Parki i ogrody woj. podlaskiego”, „Parki i ogrody woj. mazowieckiego”, „Parki i ogrody woj. opolskiego”, „Parki i ogrody woj. kujawsko-pomorskiego”, „Parki i ogrody woj. świętokrzyskiego” składające się z opisów parków opracowanych przez uczestników projektu, wydane w nakładzie 500 egzemplarzy, rozesłane do szkół, urzędów samorządowych, bibliotek oraz organizacji i instytucji zajmujących się promocją regionu.

Strona internetowa projektu zawierająca wszystkie materiały nadesłane przez uczniów, uzupełniona w stosunku do publikacji dodatkowymi galeriami fotograficznymi oraz materiałami dodatkowymi wypracowanymi w trakcie realizacji projektu.

Uczestnicy – 124 szkoły podstawowe, gimnazja i średnie zgłoszonych do udziału w projekcie. We wstępnej fazie projektu czyli w warsztatach wprowadzających prowadzonych przez nauczycieli wzięło udział około 3500 osób, jednak w działania zaangażowali się jedynie najaktywniejsi uczniowie. Zakładając że grupy uczniowskie opracowujące opisy parków liczyły ok. 10-12 osób, łącznie bezpośrednio w projekcie wzięło udział około 1500 uczniów. 158 nauczycieli wzięło udział w szkoleniu.

6. CZY JA DBAM O ŚRODOWISKO?

- Cele:** wsparcie budowania świadomości ekologicznej oraz osobistej odpowiedzialności za środowisko dzieci i młodzieży w warunkach szkolnych i pozaszkolnych, kształtowanie "świadomego konsumenta". Celem programu jest by uczniowie spojrzeli na szkoły krytycznym okiem i ocenili jej wpływ na środowisko, wyznaczyli słabe i mocne strony szkoły, a następnie zaplanowali działania mające na celu zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko.
- Adresaci:** uczniowie szkół podstawowych
- Zasięg:** 6 województw, ODE Źródła odpowiada za realizację projektu w województwie łódzkim oraz w południowej części woj. mazowieckiego (okolice Warszawy)
- Terminy:** rozpoczęcie sierpień 2005 r., projekt w toku
- Opis:** Projekt realizowany w 6 województwach przez Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju Agro-Group. Projekt opiera się o samokontrolne działanie szkoły, która w ramach projektu przeprowadzi audyt placówki oraz opracuje "Program szkoły przyjaznej środowisku". Więcej informacji o projekcie na stronie www.szkolnyaudyt.pl
- Wyniki:** W ramach projektu dotychczas powstały materiały dydaktyczne dla nauczycieli, strona internetowa, przeprowadzono szkolenia dla nauczycieli, w każdej szkole (42 szkoły z terenu woj. łódzkiego i 20 z okolic Warszawy) przeprowadzono dwa dwugodzinne warsztaty o tematyce konsumenckiej i ekologicznej tj. ponad 120 warsztatów.

7. CO MŁODY KONSUMENT WIEDZIEĆ POWINIEN?

- Cele:** rozbudzenie świadomości konsumenckiej wśród dzieci i młodzieży oraz dostarczenie młodym konsumentom informacji o ich najważniejszych prawach i obowiązkach, zwrócenie uwagi na tematy bezpośrednio powiązane z kupowaniem, a więc na kwestię reklamy i jej wpływu na nasze codzienne wybory konsumenckie, bezpieczeństwa produktu i jego przyjazności dla środowiska, oznaczeń, jakie pojawiają się na opakowaniach produktów itp. Ponadto poruszany jest temat zdrowego stylu życia i prawidłowego odżywiania się.
- Adresaci:** uczniowie wybranych klas z 10 szkół Łodzi i województwa, w tym 5 szkół podstawowych, 3 gimnazja i 2 szkoły ponadgimnazjalne.
- Zasięg:** ogólnopolski, ODE Źródła odpowiada za realizację projektu w województwie łódzkim
- Terminy:** rozpoczęcie wrzesień 2006 r., zakończenie czerwiec 2007.
- Opis:** ogólnopolska kampania edukacyjna realizowana przez Polską Zieloną Sieć, w współpracy z jej regionalnymi organizacjami członkowskimi (na terenie woj. łódzkiego ODE Źródła). Na projekt składa się: 480 szkoleń w 160 szkołach we wszystkich województwach w Polsce dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych w wieku od 10 do 19 lat, ogólnopolski konkurs plastyczny „Co młody konsument wiedzieć powinien?”, internetowy serwis edukacyjny www.mlodykonsument.pl
- Wyniki:** Efektem projektu jest, do tej pory, 6 przeprowadzonych warsztatów wraz z pokazem filmu edukacyjnego. Wszyscy uczniowie biorący udział w warsztatach otrzymali broszury zawierające najważniejsze informacje dotyczące zagadnień konsumenckich. Dalsza realizacja programu planowana jest na 2007 rok.

8. UNIA EUROPEJSKA DLA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU - PROMOCJA DOBRYCH PRAKTYK

- Cele:** promocja projektów realizowanych ze środków Unii Europejskiej oraz zwiększenie umiejętności korzystania z funduszy unijnych na rzecz zrównoważonego rozwoju
- Adresaci:** organizacje pozarządowe, samorządy i przedstawiciele lokalnego biznesu oraz mieszkańców wybranych miast Polski
- Zasięg:** ogólnopolski, ODE Źródła odpowiadały za realizację w woj. łódzkim
- Terminy:** sierpień 2006 - grudzień 2006
- Opis:** Projekt realizowany przez Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć składa się z warsztatu nakierowanego na zwiększenie umiejętności korzystania z funduszy unijnych na rzecz zrównoważonego rozwoju, publikacji Polskiej Zielonej Sieci pt. "Jak usprawnić wykorzystanie funduszy Unii Europejskiej przez polskie organizacje pozarządowe - praktyczne doświadczenia z pierwszego okresu korzystania z funduszy UE" oraz objazdowych wystaw plenerowych pt. "Najlepsze praktyki. Unia Europejska dla zrównoważonego rozwoju", na wystawach (różnych w każdym województwie) prezentowanych było 10 posterów przedstawiających wybrane projekty inwestycyjne, ekologicznych i społecznych z terenu województwa danego, które były wspomagane funduszami Unii Europejskiej.
- Wyniki:** Efektem projektu jest przeprowadzone seminarium dla 34 osób oraz wystawa plenerowa zaprezentowana w pięciu miejscowościach woj. łódzkiego.